

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 278/2016-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Ester Bujnovskou, Záhorácka 5478/15B, Malacky, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] finančné zadost'učinenie n e p r i z n á v a .

3. Okresný súd Malacky je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet advokátky JUDr. Ester Bujnovskej, Záhorácka 5478/15B, Malacky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ... je v konaní Okresného súdu... sp.zn. 6C/335/2009 v procesnom postavení navrhovateľa, ktorý sa návrhom zo dňa 20.07.2009 domáha proti pôvodnému odporcovi [REDAKOVANÉ]... zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva nehnuteľností... Obaja súrodenci získali predmetné nehnuteľnosti titulom dedenia...

Dedičské konania po neb. [REDAKOVANÉ] vykonávala notárka [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], č.k. 12D 382/2008, Dnot 42/2007... V rámci dedičského konania dedičia... uzavreli dohodu, že predmetom vyporiadania bude nielen dedičský podiel po neb. [REDAKOVANÉ] ale zároveň sa vyporiada dohodou účastníkov aj podiel 1/6-ina nehnuteľností už zapísaných na [REDAKOVANÉ] a to formou darovacej zmluvy v prospech odporcu po ním zaplatenej finančnej čiastky dohodnutej v Osvedčení o dedičstve v 3 splátkach...

Podľa Osvedčenia o dedičstve... vyplatil navrhovateľ pôvodnému odporcovi sumu 2 158 606 SK v 3 splátkach... čím došlo z jeho strany k splneniu dohody. Naopak pôvodný odporca [REDAKOVANÉ] nesplnil svoju povinnosť, na ktorú sa zaviazal, a neuzavrel darovaciu zmluvu na podiel 1/6-ina predmetných nehnuteľností, ktoré mal ešte vo svojom vlastníctve.

██████████ si napriek výzvam navrhovateľa svoj záväzok nesplnil, k dohode medzi nimi nedošlo, naopak konal absolútne v rozpore s dobrými mravmi s úmyslom vyhnúť sa svojmu záväzku, keď Darovacou zmluvou previedol spoluvlastnícky podiel 1/6-inu predmetných nehnuteľností na svoju manželku ██████████... počas tohto súdneho konania...

Treba zdôrazniť, že tento úkon vykonal pôvodný odporca aj z dôvodu nekonania tunajšieho súdu, na ktorý navrhovateľ podal dňa 01.08.2011 návrh na vydanie predbežného opatrenia na zákaz nakladania ██████████ so spoluvlastníckym podielom 1/6 na predmetných nehnuteľnostiach, o ktorom návrhu však súd v zákonnej 30 dňovej lehote nerozhodol. To, že sa vo veci naozaj nekonalo potvrdil aj predseda tunajšieho súdu v odpovedi na sťažnosť na prietahy v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, čo zásadne ovplyvnilo ďalší priebeh konania...

Týmto protiprávnym konaním pôvodného odporcu a pričinením súdu došlo k strate pasívnej legitímácie pôvodného odporcu a súd pripustil zámenu účastníkov tak, že ██████████ vstúpila do procesného postavenia odporcu, s účelom skomplikovať spravodlivé vyporiadanie spoluvlastníctva v súlade s dohodou dedičov.

Skutočnosť, že Okresný súd Malacky v tejto veci nekonal v zákonom stanovenej lehote na vydanie predbežného opatrenia a že v konaní dochádzalo ku zbytočným a neodôvodneným prietahom, nasvedčuje aj sťažnosť sťažovateľa na prietahy v konaní a odpoveď predsedu Okresného súdu Malacky zo dňa 07.10.2011.

Týmto nezákonným postupom Okresného súdu Malacky, nedodržanie zákonnej lehoty na nariadenia predbežného opatrenia súdom, zbytočné prietahy v súdnom konaní, rozhodnutie súdu o zámene účastníkov v konaní na strane odporcu ako aj nerešpektovanie usmernenia vysloveného v Uznesení Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 14Co/528/2012 zo dňa 25.02.2013 vo veci prerušenia konania, došlo k poškodeniu práva sťažovateľa, aby jeho vec bola prejednaná spravodlivo a v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom...

V priebehu doterajšieho konania, ktoré z pohľadu sťažovateľa nie je možné hodnotiť ako právne a fakticky zložené, sa sťažovateľ domnieva, že okresný súd nepostupoval v konaní dôsledne, neorganizoval si svoju prácu tak, aby v čo najkratšej dobe zadovážil dostatok relevantných dôkazov potrebných na rozhodnutie vo veci. Možno konštatovať, že jeho

postup bol nesústredený a neefektívny a nesmeroval k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníkov konania a k rozhodnutiu vo veci samej. Naopak Okresný súd Malacky flagrantne porušil zákon vtom, že nerešpektoval zákonom stanovenú lehotu na nariadenie predbežného opatrenia o zákaze nakladania odporcu so spoluvlastníckym podielom zapísaným na [REDACTED], čím zmaril dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia vo veci samej, v dôsledku čoho sťažovateľ utrpel zásadnú majetkovú ujmu. Táto ujma spočíva v tom, že sťažovateľ bude musieť vyplatiť odporcovi v konaní hodnotu rovnajúcu sa spoluvlastníckemu podielu vo výške 1/6 na nehnuteľnostiach, ktorú už pôvodnému odporcovi [REDACTED] vyplatil podľa dohody v dedičskom konaní...

Sťažovateľ touto sťažnosťou žiada aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré činí sumu 24 437,- Eur ako cenu, ktorú vyplatil sťažovateľ-navrhovateľ v konaní vo veci samej svojmu bratovi [REDACTED] ako pôvodnému odporcovi na základe dohody o vyrovnaní podielov, pričom [REDACTED] už zaplatený spoluvlastnícky podiel nepreviedol na sťažovateľa, ale na svoju manželku.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1./ Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Malacky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009 porušené bolo.

2./ [REDACTED] sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 24 437,- Eur..., ktoré mu je Okresný súd Malacky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3/ Okresný súd Malacky je povinný uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 303,16 Eur... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 278/2016-14 zo 4. mája 2016 prijal sťažnosť v časti týkajúcej sa porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na ďalšie konanie. Vo zvyšnej časti sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval účastníkov konania, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k prijatej sťažnosti.

Na výzvu ústavného súdu reagoval predseda okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 2154/16 z 1. júna 2016 doručeným ústavnému súdu 7. júna 2016, v ktorom okrem iného uviedol:

„Vec napadla na Okresný súd Malacky 20. 7. 2009, súdny poplatok bol zaplatený 9. 4. 2010. Dňa 5. 6. 2012 bolo uznesením konanie prerušené, avšak v dôsledku odvolania rozhodoval vo veci krajský súd, ktorý návrh na prerušenie konania, zamietol a spis tunajšiemu súdu vrátil 8. 4. 2013.

Následne boli vo veci určené pojednávania na 22. 10. 2013, 30. 1. 2014, 8. 4. 2014, 19. 6. 2014, 2. 10. 2014, 13. 11. 2014, 10. 3. 2015, 21. 5. 2015 a 29. 9. 2015, 19. 1. 2016, 23. 2. 2016, 29. 3. 2016, 5. 5. 2016 a 17. 5. 2016, kedy bol vyhlásený rozsudok,

Konštatujem, že vo veci sa konalo relatívne plynulo, aj keď niektoré termíny, pojednávania boli určované s určitým časovým odstupom (3-4 mesiace). Táto skutočnosť je však objektivizovaná vážnou personálnou situáciou a mimoriadne vysokou zaťaženosťou tunajšieho súdu.

Z hľadiska plynulosti konania nepovažujem sťažnosť sťažovateľky za dôvodnú.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa zaujala stanovisko k vyjadreniu okresného súdu podaním doručeným ústavnému súdu 17. júna 2016, v ktorom zotrvala na podanej sťažnosti.

Ústavný súd upustil so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania v danej veci, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami, ako aj s obsahom súdneho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre

sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že návrh na zrušenie a vysporiadanie podielového spoluvlastníctva patrí ku štandardnej rozhodovacej činnosti súdov. Po právnej a ani skutkovej stránke nemožno hodnotiť vec ako zložitú.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 335/2009 ústavný súd zistil, že k predĺženiu konania došlo čiastočne aj konaním sťažovateľa, keď sťažovateľ nezaplatil súdny poplatok spolu s podaným návrhom, ale tento zaplatil až 9. apríla 2010, teda takmer 9 mesiacov po podaní návrhu. Ústavný súd zdôrazňuje, že zaplatenie súdneho poplatku predstavuje podmienku konania, bez splnenia ktorej súd nemôže vo veci konať.

Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd považuje za potrebné v úvode tretieho hodnotiaceho kritéria uviesť, že konanie na okresnom súde začalo 20. júla 2009 a ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu 7. marca 2016 nebolo vo veci rozhodnuté ani prvostupňovým súdom. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 17. mája 2016. Ústavný súd konštatuje, že takáto dĺžka konania je sama osebe na prvom stupni neprimeraná a dochádza ňou k porušeniu základného práva na podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepovažuje za potrebné vyjadrovať sa ku celému priebehu konania na okresnom súde a hodnotiť jeho jednotlivé postupy.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

Ústavný súd neprikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009 konal bez zbytočných prieťahov, keďže okresný súd o veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 6 C 335/2009 zo 17. mája 2016 .

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadost'učinenia vo výške 24 437 €, ktoré odôvodnil takto:

„Sťažovateľ touto sťažnosťou žiada aj o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia, ktoré činí sumu 24 437,- Eur ako cenu, ktorú vyplatil sťažovateľ-navrhovateľ v konaní vo veci samej svojmu bratovi [REDACTED] ako pôvodnému odporcovi na základe dohody o vyrovnaní podielov, pričom [REDACTED] už zaplatený spoluvlastnícky podiel nepreviedol na sťažovateľa, ale na svoju manželku.“

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadost'učinenia do úvahy neprichádza.

Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že primerané finančné zadost'učinenie predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala vzniknúť sťažovateľovi porušením jeho základných práv. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ ani len netvrdí, že by mu porušením jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 335/2009 nemajetková ujma vznikla. Sťažovateľ v podstate požaduje, aby mu ústavný súd priznal náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť vyplatením sumy 24 437 € jeho bratovi. Ústavný súd však zdôrazňuje, že posúdenie, či sťažovateľovi škoda vyplatením uvedenej sumy jeho bratovi vznikla, nepatrí v konaní o sťažnosti sťažovateľa do právomoci ústavného súdu a nie je dôvodom na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej

republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2016 po 143 € (prevzatie a príprava zastúpenia a vypracovanie sťažnosti na ústavný súd) a náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné 2 x 8,58 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky), t. j. 303,16 €.

Ústavný súd nepriznal úhradu trov za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu), pretože toto vyjadrenie neobsahovalo žiadne skutočnosti významné pre rozhodnutie ústavného súdu.

Trovy konania je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016